

Protokół
posiedzenia LR BRD 19 stycznia 2017 r. – WORD ZG

1. Otwarcie posiedzenia. Posiedzenie otworzył i prowadził Sekretarz LR BRD. Na wstępie powitał wszystkich członków Rady oraz przybyłych gości.

2. Przyjęcie porządku posiedzenia. Prowadzący poinformował, że spotkanie potrwa około dwóch godzin. Poprosił, żeby nie odbiegać od przyjętych tematów. Porządek spotkania przyjęto bez uwag.

3. Realizacja wniosków z poprzedniego posiedzenia:

- Lubuski Program Poprawy BRD powinien być umieszczony na serwerach wszystkich członków Rady. Najlepiej wraz z dołączonym Programem Realizacyjnym na 2016 - 2017. Materiały te powinny być dostępne dla społeczeństwa w wielu miejscach, w szczególności u członków Rady. Plik z pełnym Programem zostanie przesłany do wszystkich członków Rady.

Sekretarz podziękował wszystkim członkom Rady, którzy umieścili Lubuski Program BRD na swojej stronie www, bowiem społeczeństwo musi mieć pełny dostęp do tego, co w zakresie BRD jest w województwie planowane. Sekretarz poprosił o zaznaczenie na liście obecności, czy Program został umieszczony na stronie członków Rady.

- Ustalono kolejny termin na przygotowanie cząstkowych programów realizacyjnych. Członkowie Rady, którzy nie przygotowali PR, powinni to zrobić przed 30 października 2016.

Sekretarz poinformował, że wpłynęły trzy kolejne PR. Podziękował za ich przygotowanie.

- Należy zaproponować na posiedzenie Konwentu Samorządowego punkt dotyczący BRD.

Sekretarz poinformował o wysłaniu takiego wniosku. Czekamy na pozytywną reakcję.

- Wysłać do Zrzeszenia Wójtów i Burmistrzów e-mail z prośbą o przesłanie informacji do wójtów i burmistrzów wnioskujący o konsultacje w sprawie Programu Realizacyjnego.

Sekretarz poinformował o wysłaniu takiej informacji. Czekamy na pozytywną reakcję.

Sekretarz uzupełnił informację o zrealizowanych wnioskach o informację dotyczącą podejmowanych między posiedzeniami działań:

Rok 2016 był bardzo bogaty w podejmowanie w naszym województwie nowych inicjatyw w zakresie BRD. Rozpoczęły się przygotowaniem i wdrożeniem Lubuskiego Programu BRD i Programu Realizacyjnego na lata 2016 – 2017. Teraz czas na ich realizację. Były tam też inicjatywy o charakterze ogólnokrajowym. Jako Lubuska Rada:

- W lipcu 2016 zwróciliśmy się do MEN o wprowadzenie WK do podstaw programowych SP. Otrzymałmy pozytywną odpowiedź z MEN gwarantującą takie prace.

- Zwróciliśmy się do KRBRD o wsparcie naszego wniosku do MEN i jego rozpowszechnienie.

- Wystąpiliśmy do północnych i południowych Rad BRD o przekierowanie w okresie lata ruchu drogowego na alternatywne drogi z uwagi na trwającą budowę na S3.

- Zwróciliśmy się za pośrednictwem Zrzeszenia Gmin Lubuskich i Konwentu Starostów Lubuskich o udział samorządów w tworzeniu PR 2016-2017.

- Zaprośiliśmy samorzady lubuskie do opracowania Master Planu dla swojego samorządu. Zadeklarowaliśmy daleko idącą pomoc w ich tworzeniu.

- Wystąpiliśmy do Pana Wojewody o związanie **Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019** z Lubuskim Programem BRD.

- Wzięliśmy aktywny udział w konsultowaniu podstaw programowych SP w zakresie WK.

4. Zdarzenia drogowe w okresie styczeń - grudzień 2016 r. w kontekście wielkości rekomendowanych przez KRBRD – Wiesław Widecki Naczelnik WRD KWP.

Rok 2016 zakończył się dla naszego województwa zwiększoną liczbą zdarzeń drogowych i ich konsekwencji. Wzrosła liczba ofiar zdarzeń drogowych do 113 osób. Jest to wzrost o ponad 22% w stosunku do roku 2015 (92 ofiary) i odpowiednio do roku 2014 (81 ofiar). Stanowi to największy w kraju wzrost liczby ofiar. Było to aż 111 ofiar w przeliczeniu na 1 milion mieszkańców. Dla porównania w kraju średnia ta wyniosła 77 ofiar, natomiast w Europie około 50 osób.

W ciągu roku zdarzyły się 683 wypadki, najczęściej miało miejsce w miastach Zielona Góra i Gorzów Wlkp. Natomiast największy wzrost liczby wypadków nastąpił w powiatach Świebodzin, Krosno O. i Międzyrzecz.

OFIARY. Najwięcej ofiar dotyczy wypadków na terenie Zielonej Góry (1/4 wszystkich ofiar) i Gorzowa Wlkp. Zmieniły się proporcje liczby ofiar w terenie zabudowanym (30%) i poza terenem zabudowanym (2/3 ofiar). Proporcje odwróciły się głównie za sprawą restrykcyjnych działań dotyczących przekraczania prędkości w terenie zabudowanym – w ramach tych działań odebrano 650 uprawnień (PJ) za to naruszenie. Niestety uprawnienia do zabierania PJ nie dotyczą dróg w terenie, stąd taki wskaźnik ofiar. Liczba ofiar na drogach krajowych (DK) mimo najlepszej jakości tych dróg jest bardzo duża. Zginęło na nich aż 51 osób, na S 3 21 osób, najczęściej na DK 22. Ofiarość na S 3 może być związana z prowadzeniem budowy i remontów tej drogi, co w pierwszej fazie powoduje wstrzymywanie ruchu, a w kolejnej wpływa na próby nadrobienia straconego czasu ze wszystkimi tego konsekwencjami. Pan Naczelnik zwrócił uwagę, że DK 27 wcześniej określana drogą śmierci nie generuje już tak dużej liczby ofiar. W 2016 roku były tam trzy ofiary śmiertelne. Poprawa jest bardzo widoczna. Jest to wynik zabiegów w infrastrukturze oraz systemowych działań kontrolnych.

KOSZTY zdarzeń drogowych wynoszą: ofiara śmiertelna – ok. 2 miliony zł, ciężko ranna ok. 2,3 miliona zł, jednorazowe straty materialne ok. 40 tys. zł. Łączny roczny koszt wypadków drogowych na lubuskich drogach wyniósł ok. 2,5 miliarda zł. Dla porównania warto zauważyć, że koszt budowy DK S3 na odcinku Gorzów – Szczecin wyniósł ok. 1 miliarda zł. Wskazuje to na skalę problemu i skalę możliwości, gdyby środki wydane na konsekwencje powypadkowe przeznaczyć na inne cele.

PRZYCZYNY. Nasze województwo z racji swego położenia jest terenem tranzytowym dla pojazdów ze wschodniej części kraju, a także z krajów sąsiadujących. Powoduje to, że 25 % pojazdów na drogach to ciężarówki. W związku z tym jest ogromny wskaźnik zdarzeń z tymi pojazdami. Na szczęście od lat odnotowujemy niewiele zdarzeń z udziałem dzieci i młodzieży. Zawdzięczamy to na pewno prowadzonym na szeroką skalę szkoleniom w ramach edukacji przedszkolnej i szkolnej w zakresie szkoły podstawowej, działaniom służb, a także właściwej opiece rodziców. Natomiast wskaźnik ten gwałtownie rośnie w grupie 18-24 latków. Aż ¼ wypadków spowodowana jest przez tę grupę osób. Sprawcami aż 77 wypadków były osoby posiadające prawo jazdy (PJ) przez okres do dwóch lat, a więc te, które powinny być obejmowane okresem próbnym, którego wprowadzenie kolejny raz jest odsuwane. Można zaobserwować, że im dłuższy staż w roli kierowcy, tym zagrożenie jest mniejsze. Osobną grupą są osoby bez uprawnień, które spowodowały 46 wypadków, w których zginęło 9 osób. Najczęściej odnotowywane przyczyny to: nadmierna prędkość, nie ustąpienie pierwszeństwa na przejściu (wzrost trzykrotny) spowodowany prawdopodobnie przedwczesnym informowaniem o planach wprowadzenia zmian w zasadach pierwszeństwa na przejściach i w ich okolicy oraz błędnym i bezkrytycznym ich rozpropagowaniem. W wyniku tego nastąpił wzrost niebezpiecznych zachowań pieszych na przejściach. Kolejną przyczyną odnotowywaną dopiero od niedawna jest zaśnieżenie. Trwałe od lat przyczyny zdarzeń na lubuskich drogach to: nie ustąpienie pierwszeństwa, nagłe wejście na przejście wprost pod nadjeżdżający pojazd, nagłe wyjście z za pojazdu lub innej przeszkody pod jadący pojazd, najechanie na drzewo (aż 25 ofiar w 73 wypadkach). Najbardziej niebezpiecznie jest na drogach jedno jezdniowych dwu kierunkowych, które dominują na terenie naszego województwa. Bardzo niepokoją ofiary piesze, które zdarzają się także na drogach ekspresowych i autostradzie. Znakomicie sprawdzają się skrzyżowania typu rondo, na których wymuszane spowolnienie krzyżującego się ruchu powoduje, że nie ma ofiar. Bardzo dobrze odbierane są też skrzyżowania równorzędne, gdzie określone zasady wpływają na wzrost uwagi kierujących i zmuszanie do spowolnienia ruchu.

Na zakończenie Naczelnik przypomniał o inicjatywie policyjnej: Stop agresji drogowej – zachęcił do współpracy z Policją i przesyłania materiałów filmowych dotyczących niebezpiecznych zachowań. Zapewnił, że materiały takie są bardzo pomocne w normowaniu zachowań i w konsekwencji w poprawianiu BRD.

W uzupełnieniu do informacji głos zabrał Pan Krzysztof Sidorowicz z-ca komendanta wojewódzkiego Policji nadzorujący działania policjantów ruchu drogowego (RD). Podkreślił, że RD jest w szczególnym zainteresowaniu Policji, dlatego przyjęto, że w systemie w sposób trwały

10% funkcjonariuszy pracuje w RD. W naszym województwie liczba policjantów RD wynosi 275 osób, a etaty uzupełniane są w 100%. Zgodnie z zaleceniami wszyscy funkcjonariusze mają pracować w terenie/ na ulicy. Sukcesywnie realizowane są szkolenia, uzupełniany i wymieniany jest sprzęt, pojazdy, poprawia się sprzęt pomiarowy i sprzęt do oznaczania zdarzeń Działania Policji tradycyjnie dotyczą kontroli prędkości, trzeźwości. Policjanci szkoleni są w zakresie wspomagania ratownictwa, organizacji korytarzy życia na drodze. Istotnym kierunkiem zmian jest tworzenie bazy kierowców pouczonych, gdzie w przypadkach kolejnej recydywy drogowej odstępuje się od pouczenia, stosując bardziej dotkliwy mandat. Bardzo dobrze sprawdzają się wizytacje na miejscu zdarzeń mające na celu opracowanie wniosków i wprowadzenie zmian usprawniających w infrastrukturze. W 2016 roku skierowano z takich przeglądów ponad 600 wniosków powypadkowych do zarządców dróg. Na zakończenie Pan Komendant poinformował, że rośnie wydajność pracy lubuskiej Policji, co pozytywnie powinno odebrać społeczeństwo, analizowane są też skutki odebrania samorządom fotoradarów.

5. Sprawozdanie z realizacji działań BRD finansowanych ze środków lubuskich WORD. w 2016 roku oraz plany lubuskich WORD. w zakresie realizacji projektów BRD w 2017 roku – Dyrektorzy ośrodków. Uchwała nr 1/2017 w sprawie przyjęcia planów na 2017 r.

WORD G. - Informację dotyczącą realizacji planu WORD Gorzów Wlkp. za 2016 w zakresie BRD przedstawiła Pani Halina Lebień z-ca dyrektora.

W roku 2016 na cele BRD wydatkowano 75.311 zł (plan 70.000 zł). Środki były wydatkowane na: Lubuski Program Poprawy BRD, edukację BRD i ratowniczą dzieci, młodzieży i dorosłych, szkolenia i konferencje, kursy liderów WK, kursy dla nauczycieli, doposażenie oświaty w rowery, odbłaski dla niechronionych, zakup nagród w turniejach BRD, pokrycie kosztów wyjazdów na etapy centralne turniejów BRD, na realizację umów dotyczących współpracy oraz na inne inicjatywy wspomagające poprawę BRD.

Na rok 2017 WORD Gorzów Wlkp. zaplanował wydatki w kwocie 55.000 zł. Informacja o planowanych wydatkach w poszczególnych grupach (bez wskazania przeznaczenia środków na poszczególne projekty) była wcześniej dostarczona do członków Rady. Przy okazji Pani Dyrektor poinformowała o planowanej budowie ODTJ przez WORD G.

WORD ZG – Informację przedstawił Pan Dyrektor Rafał Gajewski.

W 2016 roku z zaplanowanych 97.800 zł wydatkowano kwotę 86.496 zł przeznaczoną na realizację projektów zgodnie ze złożonymi projektami określonymi w planie. Oszczędność w kwocie 11.300 zł powstała w związku z oszczędnym gospodarowaniem środkami oraz z powodu przesunięcia terminu realizacji projektu „Najmłodzi na drodze” (film dydaktyczny dla klas I-III szkół podstawowych) na rok 2017. Oszczędne gospodarowanie środkami w żaden sposób nie wpłynęło na jakość realizowanych projektów.

Na rok 2017 WORD ZG zaplanował wydatki w wysokości 95.100 zł przeznaczone głównie na cele edukacyjne i wsparcie Policji RD rozpisane szczegółowo w planie. Dyrektor podkreślił, że w planie pojawił się zapis, w którym nie wpisano zaplanowanych kwot, ponieważ na etapie tworzenia planu nie było to możliwe. Zaplanowane w tym miejscu działania dotyczą edukacji dzieci i młodzieży. Jest prawdopodobne, że koszty te spowodują w ciągu roku nawet podwojenie kwoty zaplanowanej przez zielonogórski WORD. W tym miejscu Dyrektor podziękował za umieszczenie w planie delegacji przewidującej możliwość zwiększenia celowych wydatków na konkretne projekty, bowiem sztywne (jak w innych WORD. w kraju) określenie kwot nie dało by możliwości na dostosowanie się do zmieniających się potrzeb. Zaproponował, że jeżeli czas pozwoli, to przedstawi szerzej wspomniane działania na kolejnym posiedzeniu Rady.

Przedstawione plany zatwierdzono przez przegłosowanie Uchwały nr 1/2017 LRBRD.

6. Informacja na temat warunków realizacji lubuskiego programu BRD 2016 – 2025 - Józef Włosek UZ.

Prelegent zaprosił wszystkich członków Rady, wszystkie służby do realizacji zapisów Programu BRD dla naszego województwa. Zwrócił uwagę, że obowiązującym standardem w przypadku zdarzeń z ofiarą śmiertelną powinno być działanie na miejscu zdarzenia komisji badającej przyczyny wypadku, ustalającej zalecenia do wprowadzenia zmian a na koniec dopilnowanie

realizacji wprowadzonych zaleceń. Zwrócił uwagę, że ciągle jeszcze standardem ustaleń po zdarzeniu jest: zginął, bo nie dostosował się do warunków na drodze.

Przypomniał, że organizacja ruchu na zasadzie dróg wolnych od znaków drogowych sprawdza się w wielu krajach, sprawdza się też w wielu miejscach w Polsce. Kierowcy widząc przed sobą system pozbawiony nadrzędności ruchu jadą zdecydowanie ostrożniej. Dlatego system taki powinien być bardziej rozpowszechniony jako system tańszy tak dla uczestników ruchu, jak i dla właściciela drogi. Wskazał, że poprawianie warunków drogowych, wychowanie komunikacyjne w szkołach, szeroko rozumiana edukacja, działania audytorów powinny dotyczyć każdego zakątka naszego województwa, każdej drogi, każdego użytkownika. Audyt powinien obejmować każdą drogę, a więc i te leżące poza korytarzem transeuropejskim. Wszystkie najważniejsze instytucje powinny wspierać realizację Lubuskiego Programu Poprawy BRD na lata 2016-2025. Oczekujemy, że dofinansowanie do Programu poprawy bezpieczeństwa RD na drogach samorządowych będą uzyskiwać te wnioski, które odnoszą się do Lubuskiego Programu. Jest to jedyna możliwość, żeby do poprawy BRD wciągnąć w sposób systemowy gminy oraz powiaty. Rozwój infrastruktury drogowej powinien mieć charakter całościowy, a nie połowiczny z uwagi na brak odniesienia do programu krajowego i lubuskiego. Obecnie sytuacja jest taka, że często w naszym województwie organizacją ruchu drogowego zajmują się ludzie bez przygotowania merytorycznego (technik koronkarstwa). Można przyjąć, że sytuacja jest zdrowa na terenie dróg podlegających GDDKiA – działa tam pięcioro audytorów. Na pozostałych drogach audytorów nie ma.

Bank Światowy od kilku lat wskazuje, że w Polsce brakuje rzeczywistej instytucji wiodącej w zakresie BRD. Zarządzanie i odpowiedzialność są rozproszone. Jeżeli nie będzie systemowej współpracy wszystkich służb, to sytuacja przez wiele kolejnych lat się nie poprawi w sposób zasadniczy. Obrazem tej prawdy jest wzrost zdarzeń w kraju, wzrost do 113 liczby ofiar w naszym województwie.

Informację w sprawie obowiązku realizacji Lubuskiego Programu uzupełnił Sekretarz Rady.

Przypomniał, że wzrost liczby ofiar do 113 osób, to ogromna klęska w lubuskich działaniach. Jeszcze nie tak dawno liczba ofiar w naszym województwie była dwa razy większa, ale przez około dziesięć lat udało się zredukować liczbę ofiar o połowę. Wiadomo, że obecnie będzie coraz trudniej zredukować liczbę zdarzeń / ofiar / ciężko rannych, żeby dotrzeć do poziomu bezpieczeństwa drogowego Holandii, czy Danii. Dlatego tak ważna jest synergia działań wszystkich służb, instytucji, które mogą w sposób rzeczywisty wpłynąć na poprawę BRD. Szczególne oczekiwania są od członków Rady. Należy sięgnąć także po nowe, nietuzinkowe, do tej pory nie używane metody działania nastawione na rezultaty. Równoległe należy zaprzestać działań o wątpliwym lub udowodnionym braku wpływu na poprawę BRD. W ostatnim czasie pojawił się taki właśnie rodzynek, KRBRD pokazała po raz pierwszy film wskazujący w zdarzeniu jako winnego pieszego. Rzecz w tym, że dotychczas zawsze wskazywano, że to tylko kierowcy powinni poprawić swoje zachowania na drodze. W ogóle nigdy nie oczekiwano zmiany zachowań od niechronionych. A przecież na drodze są to równorzędni partnerzy co do odpowiedzialności i tworzenia sytuacji przyczynowej. Jakże więc jest to inne spojrzenie. Bo przecież nam na pewno nie chodzi o to, żeby po wypadku jedynie ustalić kto jest winny zdarzeniom. Nam chodzi o to, żeby zdarzeń nie było. Żeby nie było ofiar.

Trwa budowa niektórych odcinków drogi S3. Docelowo powinna to być droga umożliwiająca przejazd wielu pojazdów w oczekiwanym krótkim czasie. Tymczasem jak widzimy ze statystyk, bardzo wiele zdarzeń ma na niej miejsce. Są to zdarzenia na odcinkach już oddanych do ruchu, jak i na odcinkach w trakcie budowy. W obu przypadkach są to zupełnie niepotrzebne ofiary. Trwanie budowy nie może być przyczyną dla generowania zdarzeń. Budowa wymaga wprowadzania szczególnych zasad od organizatora planującego tymczasowy ruch.

7. Program Realizacyjny (PR) 2016 – 2017 jako pierwszy etap wdrażania programu „Poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego województwa lubuskiego 2016-2025”.

W punkcie 7 podjęto Uchwałę nr 2/2017 w sprawie przyjęcia Programu Realizacyjnego 2016 – 2017 do realizacji. Za przyjęciem głosowali wszyscy obecni członkowie Rady.

Sekretarz przedstawił kulisy tworzenia PR.

Gambit Lubuski 2005 – 2015 był bardzo dobrym programem, jednak nigdy nie zostały osiągnięte założone w nim cele. Mam odwagę powiedzieć, że jedną z najważniejszych przyczyn tego stanu rzeczy był brak programu realizacyjnego, który byłby jakąś formą rozliczania z podejmowanych działań. Działania raczej miały charakter oczekiwań na poprawę sytuacji niż bezpośredniego wpływania na nią.

Dlatego naprawiając ten błąd przygotowany został PR 2016-2017 jako pierwszy etap realizacji Lubuskiego Programu BRD. W tym miejscu chciałbym zwrócić uwagę na problemy jakie zauważyłem przy tworzeniu PR:

- *Zdarzało się, że jako cel działań podawano „poprawę BRD” zamiast celu konkretnego. To trochę tak, jak byśmy nie wiedzieli, co konkretnie robimy, żeby poprawić bezpieczeństwo. Wiele takich przypadków w trakcie tworzenia udało nam się uporządkować. Niestety kilka takich niejasnych zapisów w PR pozostało. Nie wiem, jak przy tak ogólnie zapisanych celach będzie wyglądało sprawozdanie z realizacji przyjętych celów.*

- *Wśród członków Rady mamy trzy garnizony zajmujące się działaniami kontrolnymi na drogach. Są to Policja, LWITD, Straż Graniczna. Zachęcam do wspólnego opracowania przyszłego PR przez te jednostki.*

- *Jesteśmy nietypową Radą. W jej skład wchodzi także członkowie, którzy nie przynależą do Rady z litery ustawy. Mówię tu o Straży Granicznej i Uniwersytecie Zielonogórskim. To dobrze, że są środowiska, które chcą wspomagać i wzmacniać kurs na poprawę BRD.*

- *W tworzeniu PR nie wszyscy członkowie wzięli udział. Szkoda. Ustawodawca ustalając schemat składu rad wojewódzkich BRD widział potrzebę włączenia szeregu członków z powodu roli jaką mają do odegrania na rzecz BRD. Pragnę zwrócić uwagę, że w PR 2016-2017 znalazło się bardzo dużo znakomych i nietuzinkowych realizacji. Pośród znanych, tradycyjnych realizacji są one zastrzykiem długo oczekiwanej świeżej krwi do systemu. Być może to one będą miały zasadniczy wpływ na pozytywne zmiany. Jeżeli ktoś jeszcze nie przeczytał lubuskiego PR na 2016 – 2017 – zachęcam, żeby to zrobić.*

Na zakończenie Sekretarz poinformował, że przygotował Uchwałę nr 3/2017 w sprawie wprowadzenia wychowania komunikacyjnego do podstaw programowych w tworzonej szkole podstawowej 8-klasowej. Poprosił o akceptację treści tej Uchwały.

W wystąpieniu w tej sprawie Sekretarz poinformował, że mimo wcześniejszych zapewnień MEN, w tym pozytywnej odpowiedzi na pismo z lipca 2016, którą otrzymaliśmy na piśmie, w konsultowanych do 9 grudnia 2016 podstawach programowych wychowanie komunikacyjne (WK) w ogóle nie znalazło się. Sekretarz podkreślił, że na pewno wychowanie komunikacyjne zostało przez MEN pominięte przez nieuwagę, czy błąd w działaniu. Dlatego celem wystąpienia Uchwały do MEN jest przypomnienie o tym problemie, dopóki taka możliwość jeszcze istnieje.

Skutki braku WK będą problemem przez wiele lat, w czasie których statystyki zdecydowanie pogorszą się.

DYSKUSJA:

Po wprowadzeniu tematu podstaw programowych rozgorzała bardzo emocjonalna dyskusja, w której wzięła udział większość członków Rady, a także obecni goście. Podejmowano różne aspekty problemu.

- *Podkreślano, że należy podejmować skuteczne działania edukacyjne wobec osób w grupie wiekowej 18-24 i 25-49, czyli wobec osób, które jak wskazują dane SEWIK najczęściej są sprawcami zdarzeń. Należy podjąć na bazie ODTJ działania szkolno – edukacyjne, na pewno włączając się do ich organizacji i sponsorowania jednostki zainteresowane.*

- *Wskazywano, że niewątpliwą przyczyną problemów w grupie wiekowej 18-24 jest całkowity brak WK w obecnych szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Sytuacja w tych szkołach także wymaga uzupełnienia o treści WK.*

- *Wskazywano, że skoro dotąd WK nie znalazło się w podstawach programowych, to tym bardziej należy wystąpić z taką uchwałą przypominającą o niezawodnym wprowadzeniu tych zagadnień do MEN. Takie wystąpienie nie ma żadnego podtekstu związanego z krytyką obecnej reformy oświaty. WK jest problemem, ale nie politycznym.*

- Niska statystyka zdarzeń z udziałem dzieci i młodzieży szkolnej wskazuje na to, że są one dobrze przygotowane do udziału w ruchu drogowym. Niewątpliwie największy udział w tych pozytywnych wynikach ma obecnie realizowane WK w szkołach podstawowych. Dopiero na kolejnych poziomach edukacyjnych następują zaniedbania i stąd zdarzenia drogowe z udziałem 18-24 latków. Nie wolno pozwolić, żeby te zagadnienia zginęły z powszechnego procesu edukacyjnego.

- Dobre podstawy programowe i programy buduje się co najmniej 1-2 lata. Tego wymagają procedury, tego wymaga meritum. Dlatego jest oczywiste, że jeżeli dzisiaj nie ma WK, to najprawdopodobniej przed 1 września 2017 ich nie będzie.

- W edukacji jest wielka szansa na poprawę BRD. W łańcuchu synergii działań jest to element niezbędny.

8. Inne wnioski i ustalenia

- Sekretarz przypomniał, że termin nadsyłania Sprawozdania dla KRBRD to 20.01.2017, czyli jutro.

- Bardzo proszę umieścić Program Realizacyjny 2016-2017 na stronach www wszystkich członków Rady, najlepiej obok Lubuskiego Programu BRD. W kolejnych odsłonach pojawią się tam PR na następne lata.

Na zakończenie posiedzenia zostały rozdane wydania książkowe i na CD Lubuskiego Programu Poprawy BRD na lata 2016 – 2025. Sekretarz podziękował za udział w spotkaniu.

Protokołował Marek Pasek Sekretarz LR BRD